

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 171| Tarih 25 Eylül-1 Ekim

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 145 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

28 Eylül: Yargıtay, Gezi Parkı davasında aralarında tanınmış işadamı ve sivil toplum lideri Osman Kavala, insan hakları avukatı ve Türkiye İşçi Partisi (TİP) milletvekili Can Atalay, gazeteci ve film yapımcısı Çiğdem Mater, şehir plancısı Tayfun Kahraman ve film yapımcısı Mine Özerden'in de bulunduğu beş sanığın mahkumiyet kararını onadı, üç sanığın mahkumiyet kararını ise bozdu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Eylül: Sendikaya üye oldukları için işten çıkarılan Trendyol işçilerinin genel müdürlük önünde yaptıkları oturma eylemine müdahale eden polis, 15 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı.

29 Eylül: Boğaziçi Üniversitesi emekli öğretim üyesi yazar Murat Gülsoy'un okula girişi yasaklandı.

29 Eylül: Van Valiliği 28 Eylül 2023 tarihinde yaptığı açıklama ile basın açıklaması, oturma eylemi, anket, çadır kurma, stant açma, imza kampanyası, bildiri, broşür, el ilanı dağıtma ve her türlü protesto eylemi gibi etkinlikleri 2 gün süreyle yasakladı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

25 Eylül: Gazeteci Oktay Candemir hakkında Türkiye Kadın Milli Voleybol Takımı ile ilgili sosyal medya paylaşımı nedeniyle soruşturma başlatıldı.

26 Eylül: Türkiye'de bir mahkeme Bir Türk mahkemesi, Türkiye'de mafya ile adli makamlar arasındaki karanlık ilişkiye dair tartışmalara yol açan, bir mafya babasının bir üst mahkeme üyesine yönelik rüşvet iddialarıyla ilgili 17 habere daha erişim yasağı getirdi.

26 Eylül: Türk savcılar, Levent Gültekin adlı bir gazeteci hakkında, televizyonda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik eleştirileri nedeniyle hakaret suçlamasıyla dava açtı.

27 Eylül: Bir Türk mahkemesi Kürt siyasetçi ve eski milletvekili Selma Irmak'ı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ve hükümeti aşağılama suçlarından dört yıl iki ay hapis cezasına çarptırdı.

28 Eylül: Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı, organizasyon komitesinin Türkiye'de darbe sonrası yaşanan tasfiyenin mağdurlarının durumunu anlatan "Kanun Hükmünde" adlı belgeseli gösterimden kaldırma kararını geri almasının ardından bir film festivaline verdiği desteği geri çektiğini açıkladı.

29 Eylül: Dersim'de polis Yeni Yaşam gazetesinin dağıtımını engelledi ve dağıtımcıyı gözaltına aldı.

30 Eylül: Türkiye'nin güneyinde Cuma günü Türkiye'nin güneyindeki bir belediye, Türkiye'de darbe sonrası yaşanan tasfiyenin mağdurlarının durumunu anlatan bir belgeselin gösterimden kaldırılması üzerine çıkan tartışmaların ardından 60 yıllık bir film festivali olan Antalya Altın Portakal Film Festivali'ni iptal etti.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

26 Eylül: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Büyük Dairesi Salı günü, Türk mahkemelerinin bir öğretmeni mobil uygulama kullanımı veya belirli bir bankada hesap sahibi olmak gibi faaliyetler nedeniyle terör suçundan mahkum etmesinin hukuka aykırı olduğuna karar verdi.

27 Eylül: Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) inanç temelli bir grupla bağlantısı nedeniyle terör suçundan mahkum edilen bir öğretmenin davasında Türkiye'yi kusurlu bulmasını eleştirerek, mahkemeyi yetkisini aşmak ve temyiz mahkemesi gibi davranmakla suçladı.

29 Eylül: Bir Türk mahkemesi, Şubat ayında Türkiye'nin güneydoğusunu yerle bir eden depremden kurtulanlara yapılan yardımları çaldığı iddiasıyla tutuklanan Tekirdağ Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis şefi Yadigar Işık'ı serbest bıraktı.

DİĞER AZINLIKLAR

26 Eylül: İstanbul'da Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde Feminist Boğaziçi tarafından açılan stanttaki gökkuşağı bayrağı sivil polisler ve özel güvenlik birimleri tarafından zorla indirildi.

CEZAEVİ KOŞULLARI

27 Eylül: Kayseri T Tipi Cezaevi'nde kalan İsa Kaya'ya Kürtçe kitabı "Mirxas" "incelemede" olduğu gerekçesiyle 3 aydır verilmiyor.

29 Eylül: Ankara Sincan Kadın Cezaevi'nde hasta mahpus Selver Yıldırım'ın tedavisinin yapılmadığı ve görme yetisini kaybetme riskiyle karşı karşıya olduğu bildirildi.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

25 Eylül: Türkiye'nin deprem afet bölgelerinde kayıtlı Suriyeli mülteciler, kabul edilemez yaşam koşullarına rağmen bölgeye geri dönme ihtimaliyle karşı karşıya kaldı.

27 Eylül: Türk makamları Türk yetkililer, 22 Ağustos'ta Suriye'nin kuzeyindeki Ras Al-Ain kentine giden 20 Suriyeli mülteciyi, paralarına, valizlerine ve cep telefonlarına el koyduktan sonra geri dönmek istediklerini belirten belgeleri parmak izleriyle imzalamaya zorlayarak sınır dışı etti.

29 Eylül: Ankara'da bir mahkeme, göçmen gözaltı merkezinde tutulan bir kadına cinsel saldırıda bulunmakla suçlanan bir polis memurunun beraatine karar verdi.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

28 Eylül: Ankara'da Ege Millet Bahçesi'nde Hasan Dinç isimli bir kişi güvenlik görevlilerinin fiziksel şiddetine maruz kaldı. Hasan Dinç ayrıca gözaltına alındıktan sonra götürüldüğü Yavuz Selim Polis Karakolu'nun tuvaletinde de işkence ve kötü muameleyle maruz kaldı.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

30 Eylül: Washington, D.C. merkezli bir düşünce kuruluşu olan Orion Policy Institute, hükümetlerin yabancı kökenli vatandaşları sindirme, taciz etme, susturma ve zulmetme girişimlerini ifade eden ulusötesi baskının hem faili hem de hedefi olarak Türkiye'yi gösteren bir rapor yayınladı.